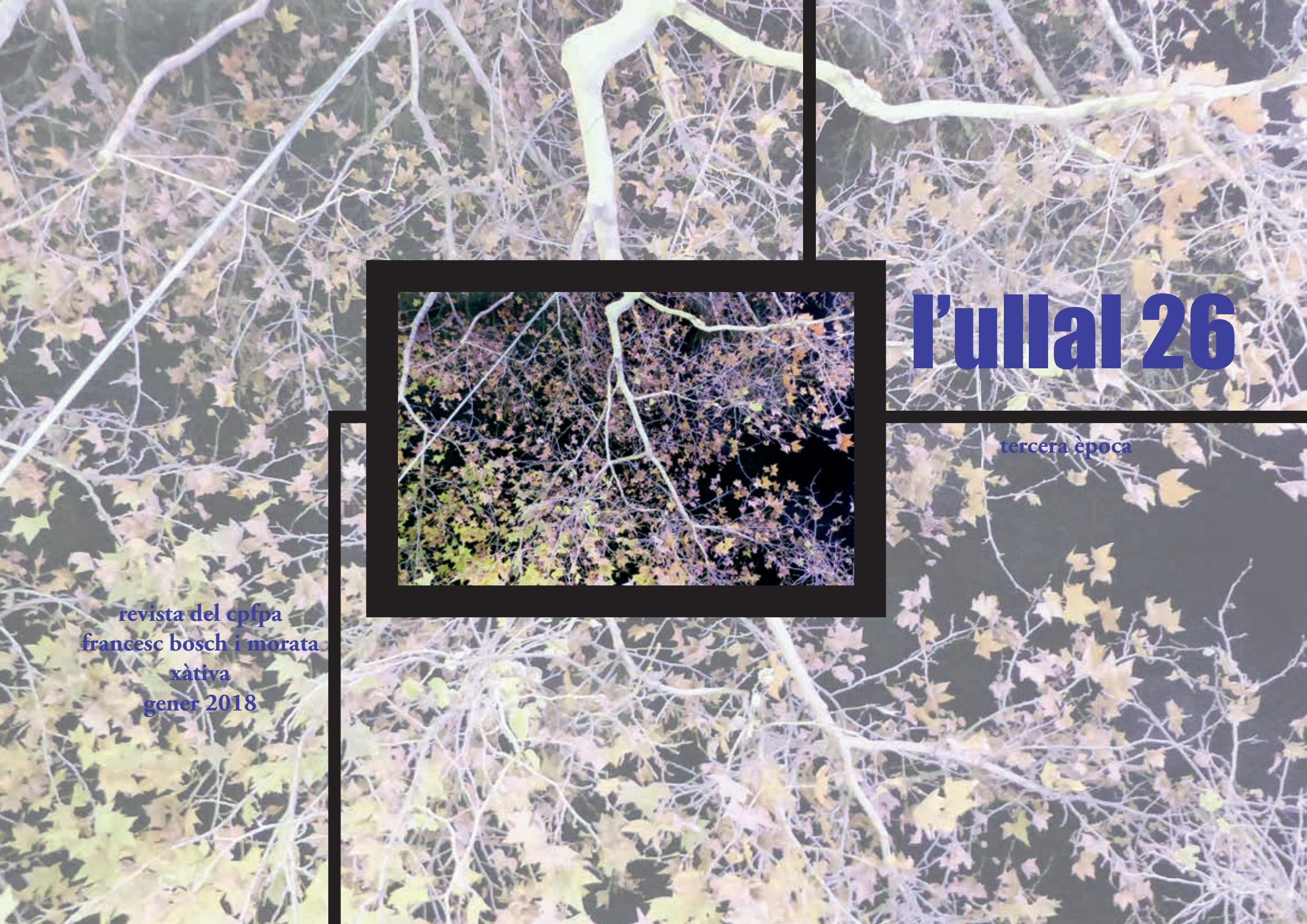

revista del cpfpa
francesc bosch i morata
xàtiva
gener 2018

l'ullal 26

tercera època

editorial participació de l'escola

El final dels anys trenta a través de la meua avia. *Joan Vivancos*

La música. *M. P.*

El meu treball. *Andrea GP*

Un mestre. Ges 2. *V.*

Volver a clase después de 25 años. *Josefa Cuenca*

Duelo a garrotazos. *José María Núñez López*

"Shoah: el holocausto". *Amparo Bernat Garzó*

Visita a la casa de cultura de Xàtiva. *Amparo Bernat Garzó*

Mi trabajo. *Ximo Casiano Nadal*

El monestir de la Trinitat i sor Isabel de Villena.

Pastissats de moniato.

Rotllets d'anís.

Margarita Sierra Pedrón

Recull de dites populars

Narracions populars. *M^a*

Mercé Gil Torregrosa. M^a

José Sarrión. Pepe Micó. Paco

González. Mª Angeles R. N.

ogoa

I després del títol en ESO...? *Inma Boronat*

escola oberta

"Participar en el canvi i en la millora de la qualitat de vida de les persones de la nostra ciutat, tot un repte". *Xelo Angulo. Regidora de Benestar social. Ajuntament de Xàtiva*

Investigació acció participativa: imaginació i coratge. *Alfredo Manuel Ghiso, Fundació Universitària Luís Amigó*

editorial

Cada vegada que acaba un any i comença altre els missatges que intercanviem les persones són els mateixos: pau, llibertat, democràcia, solidaritat..., una tira sense fi de paraules castigades que avui estan pràcticament buides de contingut. I hem de preguntar-nos el perquè, al segle XXI, encara no hem aconseguit fer possible que aquestes paraules tinguin sentit.

No considerem que es tracte de respondre amb arguments elaborats per persones "expertes", sinó fer-nos les preguntes adequades per trobar el sentit ple a aquestes realitats de deshumanització: violència, falta de llibertat per a decidir, negociació dels altres..., una tira sense fi de qüestions que fan que una altre món possible no siga real i viable. I és des d'aquesta esperança pacient des de la que hem de trobar l'esperança impacient de canviar les realitats que no són dignes ni decents. I l'educació és precisament unes de les ferramentes que pot fer possible la transformació. No

taller de premsa

Coordinació: Paqui Borox i pep aparicio guadas.

Consell de redacció: Paqui Borox, Tere Vila, Isabel Aparicio, Inmaculada Boronat, Tonyi Campos, Victoria Vercher, Vicent Penalba, Ma Angeles Rodríguez, Quique Luján, Andrea Giménez, Marta Yusta Montseny, Fernando Castells, Herminia Guerrero, Joan Vivancos, Fina Cuenca, Encarna Such, Taller d'història de la literatura valenciana i pep aparicio guadas.

Traducció i correcció: Neus Benito, Anabel Sanchis Abad, Verónica Calatayud i Isabel Aparicio.

Coberta: Quique (fotografia).

Contracoberta: Vicent Penalba (dibuix).

Fotografies: Taller de Premsa i de Fotografia; Sandra Moscardó, Laura Aranda, Sabrina Delval, José F. Gozalbes, Serafín Pelegrero, Vicent Marchirant i Vicent Bellús.

Dibuixos: Taller de Dibuix; Rafael Calvo, Sara Plaza, Enri Mollà, Mariví Sanchis, Javi Juan, Antonio Benito, Conchín Castelló, Jose Andrés Pérez, Carmen Casanova, Rafael Sanchis, Emilia Torregrosa, Fernando Castells i Vicent Penalba.

Disseny i maquetació: Taller de Premsa

Impressió: Paper Plegat, s.l.

es tracta d'elaborar reglaments, projectes... que no duen enlloc, sinó de tindre clar que hem de suscitar a les aules les preguntes adients, els qüestionaments inèdits..., doncs són susceptibles de ser apresos i/o mostrats.

L'ús de la pregunta és fonamental perquè propicia la reflexió, deixant al descobert la possibilitat de dialogar al voltant de les mateixes preguntes. És així com fomentem l'art de pensar buscant de forma reflexiva el coneixement i les pràctiques de llibertat, sent conscients i així plantejar noves preguntes i construir possibles respostes, és a dir, realitzar un procés dinàmic d'apertura al coneixement... i en aquesta escola, ho tenim molt clar i, si alguna cosa ens caracteritza, és el continu qüestionament al voltant de les realitats que viuen les nostres persones joves i adultes puix, com deia Freire, "les preguntes ajuden a iniciar processos interactius d'aprenentatge i resolució de problemes". Per tant som una escola viva i aquesta revista és un altre clar exemple.

El final dels anys trenta a través de la meua avia. Joan Vivancos

Edelmira Martínez Sanchis va nèixer a la localitat de Novetlè el dia 14 de juny de l'any 1938, va ser un part normal a sa casa, no hi havia metge, va ser la veïna la que va assistir el part.

Son pare, Antonio Martínez Fuentes (Tono), i sa mare Edelmira Sanchis Belda, van tindre tres fills la meua àvia Edelmira, la seua germana Rosa Mari que va faltar als 8 anys i Antonio que va faltar als 25 anys, els dos per negligència mèdica.

Quant als joguets que utilitzava, ella recorda jugar al sambori, a vestir les pedres amb draps, al corro del xirimbolo, també em va dir que tenia una nina de cartó, que li van deixar els Reis d'Orient.

Respecte a l'escola em va contar que estava situada on és ara l'ajuntament, va començar als 4 anys i va finalitzar als 14. Recorda que tenien un escenari per a fer teatre, tenien un llibre per a tot el curs, eren uns 45 alumnes en tot el centre, però en eixa època les classes es dividien una per als xics i un altra per a les xiques. Eren molt respectuosos i molt religiosos, sen'anaven d'excursió a València a veure esglésies.

La casa estava situada d'aquesta forma: tan sols entrar tenies una habitació a mà dreta, la cuina era la següent habitació, el lavabo estava al pati, on tenien un porxat on estaven els animals: gallines, conills, ovelles i una egua; hi havia dues entrades de llum, el pati i l'entrada de casa, però gastaven oli d'oliva en un cresol i una caputxina per a fer llum. Els llits eren matalassos de llana o de pallocs, els feien ells amb la llana que esquilaven.

En la cuina tot era de fang i de ferro, els foguers de carbó, escuraven a la séquia i anaven a la font amb poals per a beure i cuinar. Llavaven la roba al llavador amb sabó artesanal, sols hi havia fotos i retrats de decoració i pintaven les parets amb calç.

Quant a l'alimentació d'aquella època, desdejunaven mantega de porc amb sucre i els dinars solien consistir en fideus o cassola. La meua àvia diu que sempre es dinava "de calent". Els aliments que gastaven solien ser de l'horta o dels animals que tenien. El peix, el compraven a un home que venia al poble en una bicicleta ja que les tendes d'alimentació eren molt petites. L'únic lloc per a comprar aliments era el forn.

Finalment, la moda d'aquella època consistia en bruses, pantalons de ratlles, espadenyots i boines. Les dones, portaven falde pels genolls i bruses i els cabells no solien ser molt llargs. En aquella època, elles mateixa eren les que es feien la vestimenta, compraven les teles i es cosien els vestits, falde i bruses.

LA MÚSICA. M.P.

La música, normalitzada, habitual, artistas saliendo a la luz, intentando trascender, llegar a la cima, persiguiendo su sueño. Un mundo enfermizo, con sus escándalos, su avaricia, la gente "corrupta" matando la pasión de los nuevos artistas, gente egoísta.

Posiblemente la música sea eterna, pero me pregunto si el legado actual será digno de recordar, de estudiar, no sé si la etapa actual será capaz de comprarse una escalera al cielo, o si su avaricia, su alcoholismo y drogadicción la condenará al olvido. La duda de si la gente con pasión será suficiente para batir a la música comercial prostituida hasta la saciedad.

Sinceramente, no recuerdo si ésta me hizo sentir pasión por ella o simplemente la acogí entre mis brazos con normalidad, pero recuerdo que siempre la he tenido ahí en mis mejores momentos, y en aquellos en la que la desesperación me consumía, en los que mis nervios se perdían, en viajes, aquellos momentos en los que la rutina de ver el mismo paisaje una y otra vez se volvía desesperante, o en la sinestesia de la soledad más ruidosa, unas veces como protagonista y otras como la acompañante más baladí.

Ahora mismo no sabría dónde situar la música en mí, más que como el piano acompañante que sigue la partitura a la perfección para el violín más alocado que está siendo mi mente al intentar descubrirme mientras intento llegar a mis límites, para luego saber qué camino seguir.

Creo que busco un cambio que soy incapaz de lograr y no tengo ni idea de cuanto tiempo perderé en esta absurda derrota sin final, o si por derivas de la vida y algún milagro seré capaz de lograrlo. Sin embargo, en este laberinto lleno de salidas vacías, la música estará junto a mí, siendo un pilar del día a día, hasta que encuentre la salida que tanto ansío.

El meu treball. Andrea GP

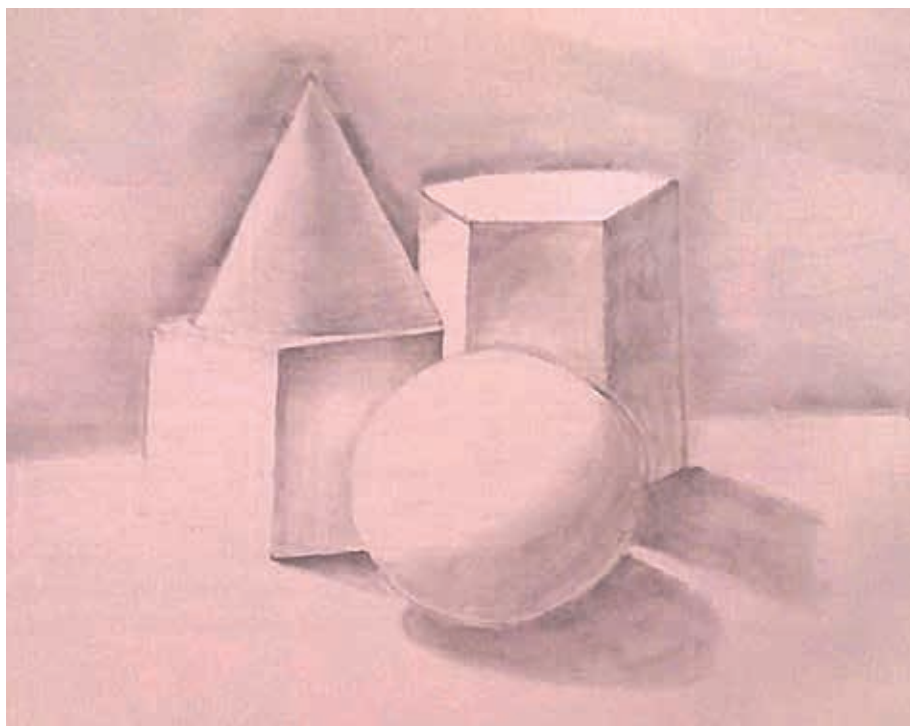
Hola sóc Andrea, vaig a contar-vos com va el meu treball a l'Escola d'Adults de Xàtiva.

Estic molt contenta d'estar en aquest treball en l'escola d'adults i com també estic estudiant ara mateix per a mi és més còmode, per a fer la meua feina i els estudis.

M'agrada molt estar ací. I també gràcies a totes les persones que treballen en l'escola per facilitar la feina que hi ha en tot el col·legi.

Estic molt a gust treballant i estic aprenent moltes coses de l'escola, com per exemple: controlar les classes i tancar algunes classes amb clau i les finestres, i donar informació de l'escola, també el telèfon i també ensenyar als nous que entren a treballar els que estan dins i també fora de col·legi.

Moltes gràcies a tots.

*Dibuix:
Rafael
Sanchis
Vila*

Un mestre. Ges 2. v.

Quantes vegades ens passa pel cap: “Este mestre que bona persona és” però no sabem res d'ell, ni falta que ens fa.

Açò no és una biografia, però aquestes paraules escrites volem que romanguen perquè un mestre ens ha ensenyat que no s'estudia amb el cap sinó acompanyat de l'escriptura i per açò l'estem estudiant amb ell.

Mestre de socials que ens ha transmet la seua saviesa, no com la història dels llibres sinó una història del futur o ben dit “la realitat actual”.

Si els apunts de Socials que ell treballa per a nosaltres ens aporten cultura, cada somriure a l'entrada de la classe ha sigut un regal, poc comú d'un mestre de hui en dia.

Un mestre per vocació, d'eixos que queden pocs. Recte però educat i tolerant. Ens ha fet entendre cada paraula d'un text i tots hem sigut capaços d'entendre el seu missatge: aprendre per ser més feliços, per sentir-nos millors i aïllats de tant de fem dels mitjans de comunicació. Gràcies, Xavi.

Sempre estaràs en el nostre record, en la història de cadascú de nosaltres.

Volver a clase después de 25 años. Josefa Cuenca

Hola, soy una mujer de 55 años. Cuando tenía 15 me puse a trabajar en una fábrica de confección aquí en Xàtiva hasta que cerró las puertas y nos fuimos todos al paro.

Entonces, decidí ir a l'Escola d'Adults para sacarme el Graduado Escolar. Mis compañeros eran más o menos de mi edad. A los cuatro meses, en enero, me llamaron para trabajar en una fábrica de bordados en Llanera y como se trabajaba a turnos, me tuve que dejar l'Escola d'Adults.

Me casé, tuve dos hijos y ahora que mis hijos ya son mayores y no me necesitan tanto, he decidido volver a l'Escola d'Adults.

Un día, a finales de octubre, sin pensarlo me presenté en l'Escola d'Adults para preguntar si podía hacer algo, porque las clases ya habían empezado. Me dijeron que sí y aquí estoy haciendo Base. Mis compañeros ahora son mucho más jóvenes, pero yo estoy muy a gusto porque tengo la cabeza ocupada por la mañana y por la tarde haciendo los deberes me siento bien.

Duelo a garrotazos. José María Núñez López

“*Duelo a garrotazos*” es el título de una de las obras negras de Goya, pintura que viene a simbolizar la condición humana, la lucha fratricida y que por desgracia sirve a menudo, y no sin razón, para describir la idiosincrasia de nuestro país (para quien lo considere “nuestro”), y que con lo que está ocurriendo con el “procés català” y su enfrentamiento con el Estado español, sirva como paralelismo la obra del pintor maño.

En la pintura se representa a dos personas dándose garrotazos hundidos hasta las rodillas de barro, barro que sirve como representación de la corrupción política de uno y otro lado, pues en uno y otro lado la corrupción no es ajena y florece lozana. Sirven las banderas y surgen los adalides de las más puras patrias, para no tener que hablar de lo que verdaderamente importa a la gente de pie, sea sanidad, educación, bienestar social o para tapar infinidad de cosas.

Lo peor de todo es el daño irreparable que unos y otros provocan, corrompiendo todo el sistema democrático y el desprestigio de sus instituciones, sea a nivel local o estatal; unos y otros han olvidado que los parlamentos, al menos en democracia, son la cámara de la representación popular y no el cortijo de nadie. Tras más de 40 años de dictadura nos dimos una Constitución en las condiciones que fueron; si, con la condición de miedo que campaba en 1977 entre los políticos y la población, temerosos de un retorno a situaciones de violencia o de autoritarismo, el objetivo era entrar a formar parte de la democrática Europa y no seguir siendo una anomalía entre nuestros vecinos europeos.

¡Ojalá hubieran sido otras condiciones y los tiempos!, pero fueron los que fueron, y los que estuvieron allí lo saben. Algunos de ellos vivieron el miedo, la persecución, la cárcel o el exilio y nos hacen memoria, pero parece que ser que no basta. Se parió un sistema político entre algodones desde el inicio y podría fallar como ha fallado, que no es la respuesta a todos los males, pero que durante décadas nos ha servido, más o menos, para no repetir la escena de la pintura de Goya; pero hoy con demasiada alegría muchos juegan con las instituciones y se desentienden de cualquier proyecto de vida en común, amparados en las libertades democráticas que, si se retuercen y se violentan, tienen fuerza suficiente

para demoler el sistema constitucional en sí mismo. No fue la mejor Constitución, no fue la democracia perfecta, porque no hay ni constitución ni democracia perfecta conocida.

Lo peor no es solo desprestigiar las instituciones democráticas, sino que valga todo y que nadie salga indemne del veneno que se inyecta hasta en los niños a través de representaciones teatrales o en videos para transmitir ideologías políticas, para que sirva al propósito que unos y otros persiguen, que no es el que los corruptos paguen por sus tropelías, o una constitución en que todos nos veamos reflejados y amparados, la justicia social, el trabajo digno, un sueldo digno e igualitario, la igualdad de sexos, la erradicación de la violencia contra la mujer, una vivienda digna, etc..En fin, lo que le preocupa al común de los mortales... Esos que siempre tienen en la boca “ la democracia y las libertades” son los primeros en vulnerarlas, los que se bajan de un coche oficial con la condición de subirse en otro.

Lo demás es ruido, mucho ruido, como diría una de las canciones de Joaquín Sabina, ruido y un juego muy peligroso que podría devolvernos a tiempos ya superados.

Somos como los nuevos ricos, parece que siempre vivimos en democracia, con derechos y libertades.

Foto:
Vicent
Marchirant

“Shoah: el holocausto”. Amparo Bernat Garzó

Aquest text és un resum del documental titulat “Shoah: el Holocausto”.

En primer lloc, m'agradaria parlar del títol del documental. El narrador comenta la importància de parlar de Shoah en lloc d'holocaust. La paraula significa “ofrena” a Déu, i com a continuació vorem el que va passar a la Segona Guerra Mundial amb els jueus no té res a veure amb Déu, va ser un extermini (Shoah) minuciosament concebut i executat fins l'últim detall amb una perfecta precisió. De manera que, si m'ho permeten, d'ara endavant parlarem d'extermini i no d'holocaust, aquest és el motiu de començar amb aquest punt.

Convindria recordar que Adolf Hitler no va arribar al poder amb un colp d'estat, sinó guanyant unes eleccions democràtiques l'any 1933, detall no poc rellevant. La pregunta que es deriva d'aquest fet és obvia: com va arribar al poder? Com tots els populismes, ho va fer amb un discurs aprofitant el moment i els problemes històrics i que estaven en la consciència col·lectiva dels alemanys, el discurs nacionalista i racista, exaltant les virtuts i superioritat de la suposada raça ària predominant al poble alemany, utilitzant els jueus com a boc expiatori i font de tots els problemes, i amb la promesa de tindre la solució a tots els mals baix la mànegua.

Una vegada guanyades les eleccions, comença a donar forma al seu pla, fruit d'una visió imperialista i nacionalista. Il·legalitza tots els altres partits polítics i associacions socials que pogueren convertir-se en dissidents, canvia les lleis per a guanyar tant de poder que fins i tot podia promulgar lleis sense passar pel control parlamentari, sen'ix de la unió de nacions, amb el propòsit de fabricar armes sense control internacional, re-instaura el servei militar obligatori, tot amb una finalitat clara, el Tercer Reich, una visió imperialista en la que només la raça ària tenia cabuda.

La superioritat de la raça ària, un argument totalment pseudocientífic, era una de les idees centrals del règim nazi (Partit Nacional Socialista Alemany), i per tant cap ésser teòricament inferior tenia cabuda en eixa visió, com els jueus, els gitanos, homosexuals, etc.

Començaren a detindre jueus i enviar-los als mals nomenats camps de concentració, que no eren un altra cosa que camps d'extermini. Els enviaven en trens a tot arreu, no sols des d'Alemanya, sinó també des

dels territoris ocupats quan comença la Segona Guerra Mundial amb l'ocupació de Polònia l'any 1939.

El malson havia començat molt abans amb tot un caldo de cultiu que els nazis havien preparat amb el seu discurs antisemita i que va tindre el seu inici clar la “nit dels cristalls trencats”. Aquella nit començaren els linxaments de jueus per part de la SA amb ajuda de la població civil.

Als camps d'extermini moriren al voltant de 6 milions de jueus, mig milió de gitanos, i moltes altres persones que pertanyien a altres grups ètnics considerats pels nazis inferiors.

Les persones eren carregades en trens fets de vagonets per al transport d'animals i una vegada als camps eren seleccionats en dos grups, els que havien de morir immediatament i els que de moment, no ho farien. Els mateixos reclusos ajudaven als soldats nazis amb les tasques d'extermini amb l'esperança que si ho feien podrien salvar-se, però tots acabarien morint. És considerada pels autors del documental com una autèntica màquina de mort.

Encara que hi havia rumors del que estava passant a tota Europa amb els camps d'extermini com Mathausen, Auschwitz, etc, ningú no acabava de donar crèdit a eixos rumors per tant cruentes descripcions. De fet, una inspecció de la Creu Roja que va anar a un dels camps no va poder constatar res, ja que els nazis havien dissenyat un engany preparant el lloc i havien seleccionat als que havien de presentar-se com a músics, jugadors de futbol, treballadors, etc. Després de la visita, tots van ser exterminats per a no deixar testimoni de l'engany.

Només a finals de l'any 1944 quan les tropes aliades van entrar als camps, van poder veure tots els horrors que havien fet els nazis.

Tot havia sigut dissenyat fins a l'últim detall i executat amb gran eficiència, fins i tot, els mètodes de matar a cambra de gas que van ser desenvolupats pels nazis perquè els afusellaments s'havien demostrat ineficients i lents.

Un vaixell de refugiats que va partir del port d'Hamburg amb quasi un miler de jueus van ser rebutjats primer pel govern Cubà i després pel d'Estats Units, fins i tot, van haver de ser tornats a Alemanya, amb el final que tots podem imaginar.

*Foto:
Vicent
Marchirant*

M'agradaria acabar amb els meus comentaris i opinions. Primer a tot allò que m'ha fet feredat. Com és possible que tot allò passara sense que ningú no ho parara? Com és possible que estigueren tant de temps exterminant éssers humans d'una forma sistemàtica i amb l'ajuda de gent corrent? Algunes idees i circumstàncies estem escoltant-les a les

notícies hui en dia i em pregunte si hem après la lliçó de debò, com per exemple, els nacionalismes, els discursos racistes, la negació d'ajuda humanitària a refugiats. Espere que tot açò no torne a passar, encara que l'augment del suport a partits amb un discurs molt similar als nazis està creixent a tota Europa. Quina por!!!!.

Visita a la casa de cultura de Xàtiva. Amparo Bernat Garzó

Vaig a descriure la visita que vam fer a l'exposició de fotos antigues de Xàtiva a la Casa de la Cultura. L'única cosa que ens va dir Xavi, el nostre profe, és que anàvem a veure una exposició de fotos antigues de la ciutat. Les meues expectatives eren un poc difuses però sí que tenia curiositat pel que podríem aprendre.

El primer que em va cridar l'atenció va ser la quantitat de fotos que hi havia, que excedia àmpliament les meues expectatives, potser perquè jo sóc d'un poble xicotet, de l'Ènova, i clar, no és el mateix.

El canvi estètic i paisatgístic de la ciutat ha sigut notable. Després de més d'un segle era d'esperar. Hem de tindre en compte que els últims anys del segle XIX i el segle XX han sigut molt intensos cultural, econòmic i per tant, demogràficament.

Recorde especialment algunes fotos que em cridaren l'atenció, com per exemple, els autobusos d'una foto de l'any 1933. La veritat és que ningú no hauria dit que eren autobusos, els quals eren molt diferents als que actualment vegem, i no sols en dimensió, que també.

La pujada al Castell era molt diferent, i mirant aquella foto, qualsevol pot viatjar en el temps i imaginar-se sense massa esforç passejant per aquell camí i respirant aquell aire tan pur que encara no estava enrarit per tants anys d'indústria.

La foto de la vista general de ciutat també evidència els canvis que han ocorregut a Xàtiva. Es podria resumir dient que Xàtiva va passar de ser una ciutat amb una estètica rural a tindre una clara vocació industrial. Encara que els seus polígons actualment estan més dedicats al sector terciari que a la pròpia indústria.

Alguns pensaments també han quedat com una empremta difícil d'esborrar als meus records, com per exemple el canvi a la forma de vida. Una foto del llavador i una altra com a la plaça de la Bassa amb les dones reunides per a llavar la roba em fan pensar com seria la vida d'aquestes dones comparada amb la meua. Quines feines farien? Quines eren les seues preocupacions, les seues ocupacions, les seues il·lusions...

Però no tot són canvis. Tenint en compte els anys que han passat, tal volta ens pot sorprendre més una absència de canvis, com el que s'evidencia a la foto de la Plaça del Mercat. L'estètica és la mateixa, i m'atreviria a dir que si la foto fóra a color, ens costaria detectar, almenys a primera vista, de quina època és. Em ve al cap que els canvis no sols poden ser d'estètica, sinó també de l'ús que la gent li dona als espais de les nostres ciutats. Com tots sabeu, la Plaça del Mercat segueix utilitzant-se com a plaça per a celebrar el mercat, però també s'ha convertit i diria consolidat com a lloc molt popular de reunió i esbargiment per als caps de setmana, on els xativins i gent d'altres llocs socialitzen amb els amics.

També vaig aprendre una cosa molt curiosa sobre la fira de Xàtiva que no sabia. El canvi de lloc que ha patit la fira des de la plaça Sant Pere que era la seua ubicació original al passeig de l'Albereda no és el descobriment més notable, sinó que va ser el canvi del mes en què se celebra. Abans es feia en novembre i com tots sabeu, ara es fa a l'agost. Açò em fa pensar que el mes d'agost és el mes de vacances per excel·lència al nostre país, tal volta es podrien recuperar visitants d'aquells que han pogut comprovar perquè molta gent pensa que el malnom de socarrats té l'origen a la calor que es pot patir a qualsevol mes d'estiu a la ciutat de Xàtiva i no a la desafortunada decisió d'un rei borbó.

La veritat és que aquest viatge en el temps em va agradar molt. Sobretot, m'ha fet pensar la importància de mantindre eixa memòria col·lectiva que defineix d'on venim i perquè som així com a poble. Per això són tan importants aquestes fotos i que la gent pugui gaudir d'elles amb exposicions com la que hem tingut l'oportunitat de visitar.

Hola, me llamo Iván y hoy es mi primer día de trabajo. La verdad no me entusiasma mucho esto de trabajar, pero no se puede estar viviendo a costa de todos para siempre. Mi padre me buscó este empleo, él dice que esto me irá bien, que me ayudará a ser algo en esta larga vida. No sé qué voy a ser en esta “larga vida” trabajando en este lugar.

Como a todos, me guata salir por las noches. Hasta que llega el amanecer y exhausto, me voy a descansar. No hago gran cosa, solo dar caza a los animales del bosque o de la montaña, los peces no son de mi agrado. Una vez casi llego a vomitar por lamer las escamas de un *Cyprinus carpio*, una carpa de toda la vida. Fue asqueroso, pero la verdad y no miento, cuando digo que lo hago solo por diversión. Me hace gracia cómo nuestros mayores se enervan pensando en otras cosas, como que me los como y les succiono la sangre, por favor ¿quién se creen qué soy? Sé muy bien cómo está este asqueroso mundo que hemos heredado, por dónde vas está todo contaminado. Lo hago por instinto, por gusto, por sentirme algo vivo, sentirme libre. Es el cazador que todos llevamos dentro y no podemos dejar aflorar para que no nos invada la naturaleza que aguarda dentro de cada uno.

Hace un rato mi encargado me explicó qué debo hacer en esta sección. Primero me debo engalanar con guantes de látex, bandana y bata blanca, parecida a las que utilizaban en los quirófanos. Me tocó la sección de enganche, los animales llegan por una cinta les inyecto tres agujas, una en la yugular, otra en la cava y por último en la femoral, una por cada vena. Los que se resisten reciben una pequeña descarga eléctrica para aturdirlos y poder introducir las tres agujas, y así durante todo mi turno de trabajo. Al ver los animales me llegan pensamientos como: ¿sentirán dolor?, ¿tendrán sentimientos?, ¿saben cuál es su destino aquí dentro? La cinta los lleva a la sección de vaciado, allí acoplan un tubo por cada aguja, aprietan el botón verde que inicia el vaciado del cuerpo animal. Imagino que debe ser todo un espectáculo contemplar esa escena, cómo la piel va pasando por varias tonalidades, del rosa brumoso al inmaculado blanco, o cómo por un laberinto en espiral de tubos transparentes pasa el líquido rojo, que es muy preciado por nosotros para poder vivir. Ahí la cadena se divide en dos, la sala donde quitan las agujas y el envasado. En la sala B1, les quitan las agujas y los cuerpos se queman y si son muy

voluminosos, los trocean y lo venden para alta cocina; en el B2, el envasado es más tranquilo, toda la atención está en que no se contamine, se embotella y se coloca la etiqueta con fecha y hora a la que se realizó el producto y lo empaquetan. Cada día hacemos un modelo distinto, alto en azúcar, bajo en azúcar, con más hierro, con menos... Esto es lo que hacemos en el hangar B; en el A o la granja, tampoco sé mucho de allí, pero oí que los alimentan según sea su finalidad en la cadena de producción. Allí también está la crianza, las hembras de mediana edad son las perfectas para este ciclo, mientras que las mayores ya no sirven y las envían al enganche/vaciado/quema, no sirven para nada más. Las jóvenes, por el momento, van libres por las cuadras hasta que llegue el momento de saber en qué sección serán más productivas. Los machos no sirven de mucho, y por eso se guarda el esperma, no montan a la hembra por seguridad, se les guarda aparte y cuando tienen el peso adecuado pasan a enganche/vaciado y, según demanda, a un lugar o a otro. A los lactantes, muchas veces les envasa al vacío para cocina. La verdad es que impacta ver a esa criaturita tan pequeña entre plásticos comprimidos.

En apenas cien años, estos animales pasaron de estar en lo más alto de la cadena alimenticia a ser solo alimento, perdieron totalmente su lenguaje, el raciocinio, aunque ellos ya hicieron bastante contra ellos mismos, contaminando todo a su alcance. Ellos se envenenaron, se engañaron unos a otros y el poder pudo con todo. A nosotros nos crearon ellos, los antinaturales nos llamaron, y solo nos llevó cinco años apoderarnos de todo, de los bosques, los campos, después los pequeños pueblos, así hasta llegar a las grandes ciudades. Me cuenta muchas veces mi abuelo, ya un poco senil, cómo los animales que se encontraban se defendían con todo lo que tenían a mano, intentaban escapar o esconderse dónde fuera. Fue una batalla terrible, pero la Madre nos necesitaba para poder vivir, se estaba muriendo y no, la escuchaban. Ellos eran (bueno aún son, pero ahora están bajo control) un gran virus, un cáncer, hacían morir todo a su paso. Cuanto más tenían, más querían. Y la ambición pudo con ellos, Madre Tierra nos está agradecida por lo que estamos haciendo y se le nota al ver cómo todo empieza a estar dónde estaba, pero tenemos parte de ellos y llegará el día en que nos pase lo mismo. Nuestra ambición por querer más y más nos matará y, si pasa, espero que ya sea el fin de toda vida humana creada o no creada, pero que Madre Tierra viva tranquila, en paz y armonía con el Universo.

Yo soy Iván, un antinatural, y este es mi trabajo. Námaste.

El monestir de la Trinitat i sor Isabel de Villena. Taller de Literatura Valenciana

Tot comença pel “Taller de literatura” on llegim llibres per després comentar i opinar sobre les obres.-

Al curs (2016-2017) el fil conductor del taller va ser “les dones en la literatura”. També l’any 2016 l’Acadèmia Valenciana de la Llengua va elegir com a escriptora de l’any a sor Isabel de Villena (1430-1490), considerada com la primera escriptora en valencià, precursora de les idees feministes, que en els seus textos defén la figura de la dona. La seua obra més important «Vita Cristi» la va escriure en el monestir de la Trinitat sent ella l’abadessa.

Com en ocasions anteriors, una vegada llegit el llibre, intentem saber més de l’autor/a, en aquesta ocasió amb l’autora no podíem comentar res, però sí podíem conèixer el lloc on l’havia escrit.

Total, que el grup va decidir, com no podia ser d’una altra manera, anar d’excursió a visitar aquest monestir, que en l’actualitat és monument nacional. En aquest convent ella passà la major part de la vida, ens posàrem en contacte amb els responsables i concertàrem una visita.

El 13 de juny, un dia molt calorós, pujàrem al tren per anar cap a València, un viatge molt mogut, va passar un poc de tot: retard, parades i, fins i tot, canvi de tren. Al final amb unes quantes carreres allí estàvem a l’hora que havíem quedat.

Gran visita cultural, vam recórrer el monestir amb la grata companyia de la guia que ens va anar explicant des dels seus orígens com a hospital i monestir dels trinitaris i després per desig de la reina Maria en convent, on sor Isabel de Villena va ser abadessa.

Porta helicoidal de Pere Comte.

Claustre del monestir de la Trinitat

Amb la guia davant de la maqueta del monestir.

Al menjador del monestir llegint un fragment del Vita Christi de sor Isabel de Villena.

A la llibreria Fan set amb Núria Cadenes, autora de Tota la veritat, un altre dels llibres que vam llegir.

Vam passejar pel convent, en el menjador llegírem un fragment de l'obra, imitant el que feien les monges (alguna llegia mentre menjaven). Llegírem la part on ix la famosa parauleta «arquiticli» fent referència al «somelier» del vi en les bodes de Canà.

Veírem la tomba de la reina Maria, muller d'Alfons V el Magnànim, també amb gran sorpresa descobrírem que està soterrat allí Lluís Santàngel de Vilamarxant, protector de Cristòbal Colom (li va deixar els diners per anar a Amèrica).

Visitarem l'escala santa de València, que té les mateixes indulgències i mèrits que l'escala santa de Roma per a qui puja quatre voltes a l'any els seus escalons de genolls.

Però sobretot vam fer la visita sempre tenint molt present la nostra escriptora i el seu pas per aquest convent.

Sor Isabel de Villena, es va quedar òrfena als 4 anys i va ser criada per Maria de Castella, la reina. Sempre va ser una gran erudita i molt creient i practicant. Va ser nomenada abadessa del monestir i allí va escriure el «Vita Cristi», que és la vida contada amb la visió d'una dona.

En acabar la visita de tornada a l'estació passejarem per la ciutat i veírem encara en la façana de l'Ajuntament les empremtes de la Guerra Civil, anàrem a la plaça la Reina o férem un descans i en la famosa orxateria de Santa Catalina, la nostra «senyo» ens convidà a degustar la famosa orxata i fartons. Per cert, molt bo tot.

Aprofitant que anàvem bé de temps, ens acostàrem al centre «Octubre» de cultura contemporània, on regenta una llibreria Núria Cadenes, autora del llibre «Tota la veritat» que el curs passat, ja cap al final, llegírem. Ens vam presentar i li comentarem que havíem llegit el seu llibre i tot el que ens havia agradat.

Departírem una estona amb ella i després, ja sí anàrem cap a l'estació.

En resum, una vesprada molt cultural, enriquidora i agradable en companyia dels companys.

Pastissets de moniato. Margarita Sierra Pedrón

INGREDIENTS PER AL FARCIT I LA SEUA ELABORACIÓ.

- 2 kgs de moniatos.
- 5¼ kg de sucre.
- 1 copeta d'anís.
- Canella en rama.
- Llima ratllada.
- ½ got d'aigua

Els moniatos es poden coure tant al forn com a l'olla. Una vegada estan blanets, es posen

pelaets dins d'un recipient al foc a poqueta flama, s'afeg el sucre, remouent-lo bé, a poder ser amb una cullera de fusta. Tot seguit, s'avoquen els ingredients líquids. Se segueix barrejant tot amb bon ritme, atenció i molt d'amor. Una vegada la pasta estiga feta una massa ben definida, es deixa caure bona quantitat de llima ratllada i unes tires de canella en rama. Amb unes voltes més de cullera, ja tenim preparat el farcit dels pastissos.

INGREDIENTS PER A LA MASSA I LA SEUA ELABORACIÓ.

- 3 gots d'oli.
- 1 got de mistela.
- 1 got d'anís.
- 1 pessic de sucre.
- Farina.
- Canella en pols.
- 1 ou.

En una safata o un llibrell, tan siga la importància que se li vullga donar a la preparació d'aquest exquisit dolç, es posen els ingredients líquids amb un pessic de sucre, i tot seguit una vegada ho hàgem remogut un poc, posarem tanta farina com admitisca el líquid. Es pastarà fins que la pasta es quede ni dura ni blaneta.

Ja tan sols queda preparar els pastissos. Pessic de pasta, ben aplanaeta, culleradeta de farcit i, tancar amb tota la gràcia que siga possible el pastís.

Una vegada hi ha prou pastissos per omplir una llauna, s'untan amb ou batut, s'espolsen per damunt amb una barreja ben salsada de sucre i canella. Es posen a coure a 190 °C al forn a una altura dins del forn uns 30'.

"Vull donar les gràcies a la meua sogra, amiga i confident Balbi Martí Rei pel préstec d'aquesta recepta, que any rere any executa amb tant d'amor".

Rotllets d'anís. Margarita Sierra Pedrón

INGREDIENTS I LA SEUA ELABORACIÓ

- Una tassa d'oli.
- Una tassa de sucre.
- Una tassa de sagí.
- Una tassa d'ametla.
- Canella en pols.

Dins d'una safata es fa una barreja de tots els ingredients. Quan la massa és homogènia, després de

pastar-la una bona estona, van agafant-se pessics, i damunt d'una base ferma van fent-se uns pals tipus rosquilletes no massa llargs. Tot seguit, s, uneixen els dos extrems i ja tenim el rotllet fet.

S'unta el llom del rotllet amb clara d'ou, seguit de sucre i una fina espolsada de canyella. Amb el forn calent a 190°C, es posen a coure a una altura mitjana del forn uns 30 minuts

I després del títol en ESO...? Inma Boronat

El dilluns 4 de desembre va tindre lloc al centre d'adults Francesc Bosch i Morata una xarrada- col·loqui sobre un tema que, la meua companya Carmen i jo, consideràrem interessant i important per a l'alumnat del centre.

La temàtica de l'activitat es va centrar a donar a conèixer la informació, tant acadèmica com laboral, que l'alumnat hauria de tenir per a poder realitzar una bona elecció després de la Secundària.

Iniciàrem l'activitat donant la informació i, al moment, van sorgir diferents qüestions com: quin Batxillerat m'interessa?, Què són els Cicles Formatius?, Com es pot accedir a aquests?,

Com actuar davant una entrevista?, Què és un vídeo-currículum?...

Aquesta sèrie de qüestions portaren altres interrogants com: Estaré preparat o preparada per a dur-ho endavant?, En què he de fixar-me per a fer una bona elecció?...

Tant Carmen com jo els comentàrem que a l'hora de triar qual-sevol opció cal fixar-se en quines eren les seues habilitats, qualitats, els seus punts febles i forts del seu caràcter, quins projectes o objectius s'havien marcat...

Clarament açò va portar a una reflexió per part de l'alumnat, ja que cadascun d'ells i elles tenen unes qualitats, uns valors, unes habilitats... diferents a la resta de companys i companyes, i aquesta diversitat és la que engrandeix la nostra societat actual.

Una altra de les raons a tenir en comte en l'elecció i que va portar també a una nova reflexió va ser que la futura professió no fóra una angoixa diària, ni una obligació, sinó que cada dia anàrem al nostre lloc de treball amb ganes i així no sols nosaltres estariem satisfets sinó també la resta de companys del nostre voltant. I clar està, que no ens costara gens alçar-nos cada mati a desenvolupar la nostra tasca diària.

Ja per a finalitzar, m'agradaria agrair-vos la resposta que tinguéreu cap a l'activitat que Carmen i jo preparàrem amb tanta il·lusió, ja que veiérem l'interés que mostràreu sobre el tema i la quantitat de qüestions, dubtes... que ens féreu arribar.

Sols vull afegir que tots i totes vosaltres teniu el vostre paper dins d'aquesta societat. Sols cal tenir a l'abast la informació, reflexionar sobre aquesta, vore com sou cadascun i cadascuna de vosaltres, quins objectius i projectes voleu portar endavant. I sobretot, no posar excuses, ni rendir-se davant les dificultats que puguen sorgir en el camí, que de segur, n'hi haurà.

I recordeu, 'No s'ha d'iniciar una travessa sense conèixer el destí i sense comptar amb els mapes i l'orientació per arribar a ell pel millor camí'.

Ànim a tots i totes i endavant en els vostres somnis i projectes, com vulgueu anomenar-los.

De segur que un dia, més a prop que llunyà, podran complir-se.

Dibuix: Emilia Torregrosa Soro

Recull de dites populars. Taller de Literatura Valenciana

Un any més, el taller de València Literatura participem en *L'ullal*, la revista de l'escola. Aquest curs hem recollit dites populars, les fonts d'informació han sigut múltiples i diverses: des de la memòria i els records de la nostra infantesa fins a persones molt majors de la zona i d'atres comarques.

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) defineix **dita** com a “locució que es diu comunament, frase feta, sentència”. També es defineix locució com a “conjunt de paraules que funciona com una sola paraula”.

N'hem aportat moltes, i després de decidir amb quines ens quedàvem les hem classificades en diversos grups:

Dites locals

- En Bixquert, el que més fa més perd.
- Pareix el burro Campana. (Ple de tocats)
- És especial! -Sí, de la botiga *El Poal*. (Es diu per la rima i fa referència a una ferreteria molt popular de la ciutat ja desapareguda)
- A la *Fira* no vages si no tens diners que voràs moltes coses i no compraràs res

Consells

- Qui escolta els vells, escolta bons consells.
- No deixes sendes velles per novel·les.
- Qui no vulga pols que no vaja a l'era.
- A vora riu no facés niu, ni a l'hivern ni a l'estiu.
- A la llengua torta, pega-li la volta.
- El que paga descansa, i el que cobra s'alegra.
- A la taula i al llit, al primer crit.
- Al mig de taula, poca paraula.
- Qui després de llet beu vi, de cents anys torna fadrí. (Després d'escoltar-la en el grup es va dir esta altra: Si beus, no veus).
- El que guarda quan té, menja quan vol.

Dibuix: Fernando Castells

Segona intenció

- Qui testament en vida faça que li trenquen el cap amb una maça.
- Anar a escampar la boira.
- "Ata ota" fideuets! (*"altra volta fideuets" en llenguatge infantil i significa que es repeteix molt una cosa*)
- Bufar en caldo gelat.
- Qui fora es va a casar va a que l'enganyen o a enganyar.
- Salut i força al canut.
- A l'olor del dot acudeix el borinot.
- Qui l'entorta se l'emporta.
- El que té un burro i el ven ell s'entén.
- Bona nit cresol que la llum s'apaga.

Comparació

- Ser com oli en un cresol.
- Té tant de verí que si es mossega la llengua s'enverina.
- És com la poma de Russafa, que només mirant-la s'esclafa.
- És tan fina com un forrellat de porquera.
- Fer d'una puça un cavall.
- Més amarg que la retrama.
- Viure com el burro Vitòria, sense pena ni glòria.
- Ser com el ferrer d'Ibi, que ferrant ferrant va perdre l'ofici.
- Fresc com una rosa. (Significa *juvenil*).
- Més fresc que una cama-roja. (Significa *molt tranquil*).

Cama-roja Font: <http://jcmllonja.baleaerweb.net/post/60618>

Dibuix: Fernando Castells

Amor d'amo, aigua en cistella

Recuperar paraules

- Ert com un fus. (*Ert vol dir rígid i fus és segons l'AVL: Barreta de forma cilíndrica i allargada, generalment de fusta, que va aprimant-se des del centre cap als extrems i que s'utilitza, quan es fila a mà, per a tòrcer i enrotllar el fil que es va formant*).
- Això està pelat com un garró. (El garró és el turmell).
- Quan l'octubre és finit, mor la mosca i el mosquit. (*Del verb finir, finit vol dir acabat*).
- Menjar a bocí ple. (*Bocí és la porció d'aliment que cap en la boca*).
- Ovella que bela, bocí que perd. (*Belar és el so que fa l'ovella*).

“Participar en el canvi i en la millora de la qualitat de vida de les persones de la nostra ciutat, tot un repte”. Xelo Angulo. Regidora de Benestar social. Ajuntament de Xàtiva

Sabeu que des de l'Ajuntament de Xàtiva, en aquesta nova legislatura, estem posant en marxa noves polítiques per ajudar aquelles persones que més difícil ho tenen.

Les dades de què disposàvem al departament de Benestar Social quan agafàrem el relleu del govern el 2015 eren esgarrifoses. La situació de moltes famílies i persones ens van fer prendre la decisió de posar en marxa un conjunt de mesures d'intervenció per tal d'ajudar els nostres veïns i veïnes a eixir de l'exclusió o, al menys, a posar barreres per tal que no arribaren a caure. Moltes famílies, per motius laborals, per estar a l'atur molt de temps, per circumstàncies socials, personals o familiars, ho tenen molt difícil per tirar endavant.

En iniciar la legislatura ja creàrem i posàrem en marxa un programa propi d'inclusió social (El programa PI, amb 3 fases: la social, la de diversitat funcional i la de persones amb risc extrem), amb pressupost propi de l'Ajuntament. Fins ara aquest programa ha generat més de 80 llocs de treball directes gestionats des de Benestar Social. Però no era suficient, no abordàvem la problemàtica en el seu conjunt; havíem de donar un pas més enllà, integral, abordar el problema de l'exclusió des d'una vessant més àmplia i de prevenció.

El setembre de 2017 hem començat a implementar mesures molt més ambicioses en un programa innovador: “Itineraris integrats per a la inserció sociolaboral de persones en situació o risc d'exclusió social”. Aquesta actuació és cofinançada per la Unió Europea a través del Programa Operatiu del Fons Social Europeu de la Comunitat Valenciana 2014-2020, conjuntament amb la Generalitat Valenciana.

El programa consisteix a facilitar accions per a la inserció sociolaboral de persones amb risc d'exclusió per tal de situar-les en la màxima igualtat possible respecte a la resta de societat xativina,

capacitant-les, formant-les i proporcionant-los entre tots les eines bàsiques per poder trobar feina tot i fomentant l'autonomia personal a l'hora d'accedir al món laboral.

Sabeu que l'exclusió social va més enllà de qüestions d'atur. Es manifesta també en els obstacles que impedeixen que es pugui participar en àmbits educatius, de salut, de medi ambient, d'accés a la vivenda i especialment a la formació i les oportunitats de treballar.

El programa aborda aquesta inclusió des de la concepció del treball com element estructurador de la vida, de la integració i del conjunt de les relacions socials. El treball ens obliga a gestionar el temps, a organitzar-nos seguint uns hàbits i unes rutines, a tindre cura de la nostra imatge, de la higiene i de l'aparença personal; ens obliga a adquirir uns coneixements relacionats amb la feina i amb el desenvolupament d'habilitats d'identitat personal per sentir-nos útils, per estar al dia i evolucionar, per atendre i mantenir les nostres famílies; en definitiva, el treball és l'element més important per intentar trobar el nostre benestar i el de les nostres famílies.

També sabem que el mercat de treball actual és molt competitiu i exigent, que les empreses busquen a qui més coneixements tinga. En les entrevistes deixen de costat les persones que han perdut la confiança en elles mateixes, que tenen dificultats per prendre decisions o que no estan formades.

El departament de Benestar Social de l'Ajuntament de Xàtiva, ha pres una decisió clara i concreta: ajudar les persones amb exclusió a eixir d'aquest cercle, formant-les, aconsellant-les, orientant-les, també escoltant-les i ajudant-les emocionalment per fer-les més fortes per poder acudir a les entrevistes de treball amb més possibilitats. El programa media amb el Servei, amb el teixit associatiu comercial i empresarial de la ciutat per obtenir totes les ofertes de treball i que les empreses tinguin també les dades i perfils d'aquestes persones a qui se'ls dona formació integral.

L'objectiu general del programa: capacitar en tècniques i habilitats encaminades a adquirir un alt grau d'autonomia personal per a la integració en el mercat laboral i en la societat.

*Foto:
Vicent
Marchirant*

Objectius específics:

- Orientar, informar i formar les persones usuàries en la recerca efectiva de treball mitjançant un programa de seguiment individualitzat.
- Iniciar accions d'orientació i inserció que afavorisquen els demandants de treball en la seua integració laboral.
- Promoure i facilitar la intermediació laboral entre empreses i els desocupats que busquen un treball de forma activa.
- Assessorar sobre la contractació i les relacions laborals.

Hem definit 3 grups prioritaris d'intervenció:

- Prioritat 1: persones joves entre 16 i 30 anys.
- Prioritat 2: dones de 30 a 64 anys.
- Prioritat 3: persones aturades de llarga duració, entre 30 i 64 anys.

El procés és una intervenció individualitzada, flexible, amb seguiment i suport continu. Fases:

- Entrevista inicial.
- Orientació laboral (elaboració del currículum vitae, recursos i serveis, aprenentatge de tècniques i habilitats per a realitzar una entrevista de treball, informació sobre els recursos dels municipis, acompanyament en recerca de treball, etc.).
- Formació remunerada.
- Taller de manteniment d'edificis.
- Taller d'ofimàtica.
- Taller d'autoestima i habilitats socials.
- Acompanyament.
- Intermediació amb empreses.
- Prospecció en el lloc de treball.

En aquest procés l'Ajuntament no està sol. En el programa de 2018 signarem un conveni de col·laboració amb l'Associació de Persones Adultes Participants-Centre Públic d'Educació de Persones Adultes Francesc Bosch i Morata.

Dibuix: Vicent Penalva

Des d'ambdues entitats hem entès que l'educació és un element cohesionador i multiplicador dels efectes que volem per a les persones que formen part del programa: la igualtat de gènere, la promoció de la cultura, el respecte pels Drets Humans, la cura del medi ambient i la sostenibilitat, així com la promoció de l'èxit escolar; també d'activitats que afavorisquen la inclusió social i laboral, promocionant l'ocupabilitat, la innovació i l'ús de les TIC.

El CPFPA F. Bosch i Morata de Xàtiva sempre s'ha distingit al llarg de la seua història per la seua tasca integradora i d'inclusió i és el moment de posar en valor aquest treball. Iniciem ara un camí on tots els elements de la ciutat que es creuen que treballant plegats podem lluitar contra les desigualtats anem a treballar de la mà: l'Ajuntament, les organitzacions, les empreses, els alumnes, la ciutadania en general i també l'EPA de la ciutat. El Centre de Persones Adultes Francesc Bosch i Morata és un centre de referència a tota la comunitat i especialment a la nostra ciutat, que pot oferir la formació reglada i/o complementària en l'atenció de les persones adultes que el programa els puga derivar, sempre des del punt de vista de la millora continua i la responsabilitat social que caracteritza l'entitat, i anem a aprofitar aquests recursos i entre tots tirar una maneta a les persones que més difícil ho tenen, un repte, però molt engrescador i il·lusionador.

Investigació acció participativa: imaginació i coratge.

Alfredo Manuel Ghiso, Fundació Universitària Luís Amigó

“...es juguen la imaginació i el coratge units en la construcció de la ciència: els necessitem ambdós amb urgència i amb característiques holístiques, amb el fi de superar les nostres frustracions presents i de curar la paràlisi parcial que patim davant de problemes tan aguts.”

Orlando Fals Borda

Aquests tres mestres (*Paulo Freire, Orlando Fals Borda i Hugo Zemelman*), cada un a la seua manera, alertaren als educadors reflexius d'Amèrica Llatina sobre la consolidació del model neoliberal amb la difusió d'un pensament tecnoburocràtic que anul·la les capacitats de reflexió crítica sobre la realitat i les pràctiques socials, i les substitueix amb tasques d'informació, d'acord amb paràmetres i estàndards globalitzats; al mateix temps, l'objectiu d'aquests paràmetres és alimentar sistemes d'informació que busquen mesurar l'efectivitat dels programes i polítiques que el consoliden com a sistema econòmic, ideològic i cultural. En aquest tipus de pensament, els processos socioeducatius són fenòmens quantificables i expressables només des del mesurament i el control d'indicadors quantificables.

El mestre Hugo Zemelman, en el seu moment, cridà l'atenció als educadors, mostrant-los com aquest pensament tecnoburocràtic transitava com a exigència i discurs pedagògic, aparentment científic, que els formadors de manera irreflexiva acceptaven i incorporaven com a pistes orientadores de la seua labor. En concret, naturalitzaven els paràmetres que el neoliberalisme promovia en les quotidianitats de les institucions educatives.

Els que optem per un pensar epistèmic i per una pedagogia crítica impulsem, mitjançant la IAP, un paradigma altern que requereix dels educadors creativitat i coratge, amb el fi de seleccionar els

Foto: Vicent Bellús 2017.

assumpes, els problemes o les pràctiques adequades per a desenrotllar reflexions pedagògiques i investigacions que permeten a educadors, a educands i a comunitat educativa en general, recuperar el lloc de subjectes pertinents d'estudi, de reflexió i d'acció.

Per a realitzar la tasca d'enfrontar el pensament únic, tecnoburocràtic, que ens immobilitza i que frustra la nostra curiositat epistèmica, es precisen opcions, coratge, persistència i imaginació; sense aquestes qualitats és impossible que ens convertim, ens constituïm, en constructors de coneixements per a la defensa de cultures i de grups protagonistes de recerques orientades a la dignificació, a la indagació de maneres i de pràctiques capaces de reconciliar el quefer humà amb la naturalesa, obrint espais per a definir futurs possibles o inèdits viables, com ho diria el mestre Paulo Freire.

La IAP, un camí per al canvi

Per a fer la investigació tradicionalment denominada científica, és possible que trobem receptes per a copiar i per a reproduir; per això hi ha centenars de llibres de metodologia de la investigació en llibreries i en biblioteques que repeteixen el mateix. Açò no passa amb la IAP; en estar fonamentada en un paradigma sociocrític de fer ciències socials, problematitza les receptes que consoliden paràmetres, rutines i inèrcies explicatives o interpretatives.

El camí de la IAP és una senda de ruptures, on cal anar contra corrent; i açò és possible quan els educadors/investigadors posseeixen opcions eticopolítiques de canvi i, com éssers senti-pensants, fan camins d'investigació-acció amb imaginació i coratge. Des de les experiències IAP, enteses com un construir coneixement des d'opcions emancipadores i transformadores, podem plantejar algunes característiques:

1. Mitjançant exercicis de problematització, en les experiències IAP es trenca amb les rutines i inèrcies mentals, expressives, emocionals i d'actuació amb què vivim. Açò, en altres paraules, vol dir desaprendre les maneres de construir coneixements sobre la realitat que portem des de la nostra infantesa escolaritzada, en les quals se'ns dificulta relacionar la construcció de coneixement amb els sabers quotidians i les experiències viscudes. Moltes vol-

tes ignorem la memòria, les trajectòries vitals de les persones amb les quals emprendrem el camí IAP; i desconeixem els acumulats culturals que posen en joc en resoldre problemes propis de la vida quotidiana, coneixements presents en les lluites diàries, experiències que en reconèixer-les aporten sabers per a fer front als desafiaments que es presenten en el dia a dia. Trencar rutines en el pensar i en el fer passa per reconèixer i problematitzar els sabers i els quefers que són singulars, com ho són també les cultures, les històries i els contextos de vida.

2. En els processos IAP, la lectura del context precedeix la lectura dels textos, com diria Paulo Freire. Però no és una lectura qualsevol de la realitat; és una lectura crítica i històrica que es para enfront dels fets i els llig en la seua historicitat. Per consegüent, en la seua condició de realitat construïda per humans, des de certes opcions i interessos, la realitat social no pot entendre's com a determinada i immodificable; per això la IAP és una proposta d'investigació que desconstrueix les percepcions fatalistes de la realitat que indiquen "ací mai es va poder fer res" o "ací no es pot fer res". En la IAP construïm coneixements des del reconeixement que som condicionats socialment, econòmicament i políticament, però no determinats, i per aquesta raó, amb imaginació i coratge podem desenrotllar accions coneixements transformadors.
3. La IAP requereix d'ambients dialògics; per això una de les primeres tasques és crear-los i desenrotllar-los. Ambients en què les persones es puguin trobar i recuperar confiança que permeten el conversar, el pensar i el fer solidari i fratern. Els ambients dialògics no són ambients on es propague i enfortesca un pensament únic i homogeni, como es proposa des del sistema imperant; pel contrari, en aquests es reconeix la diferència, la diversitat i també les desigualtats. La tasca és tant construir acords en el pensament i en l'acció, com també, reconèixer i respectar els desacords. Mitjançant el diàleg, en la IAP es reconeix l'alteritat, no se l'elimina, no se la silencia, ni anihila; no se la desapareix, com succeeix en espais marcats per les lògiques engegadores del mercat, l'autoritarisme o el guerrerisme.

*Dibuix:
Carmen
Casanova
Hostench*

Dibuix: Jose Andrés Pérez Bellido

4. En els processos IAP, marcats per un ambient dialògic i de reconeixement, a diferència d'altres processos d'investigació, es construeix i es va configurant un NOSALTRES que coneix i que es coneix. La investigació no és una recerca unipersonal; al contrari, és una recerca i una acció col·lectiva, solidària, de col·laboració. No és l'actuació individual, ni la participació de cada subjecte aïllat. En la IAP anem construint, al llarg del procés, un nosaltres que pensa, actua, decideix i es projecta solidàriament.
5. El coneixement en els processos IAP no es fonamenta només en teories i conceptes, com ho fa la investigació tradicional, empírica/analítica. A diferència d'aquesta la teoria té sentit en la mesura que el procés d'investigació es va nodrint de pràctiques, d'accions, d'experiències i de sabers de supervivència que operen com a referents de praxi. Les descripcions, les explicacions, les comprensions i les conceptualitzacions tenen un referent de realitat, i és en l'acció on proven la seua validesa. És per això que en la IAP el coneixement esdevé projecte participatiu d'intervenció transformadora, on convergeixen les conceptualitzacions i les teoritzacions que s'hagen pogut fer al llarg del procés d'investigació. Podem dir, per tant, que la IAP és un procés d'apropiació teòrica en dues dimensions: l'una, en tant que fa pròpies teories ja existents, i l'altra, perquè produeix i fa adequades o pertinents teories i conceptualitzacions a les necessitats i als contextos històrics culturals pels quals es transita.
6. La IAP es caracteritza per un conèixer i un actuar solidari. És una proposta que proposa un nou paradigma, on el senti-pensar és fratern, de col·laboració, vinculant i responsable col·lectivament dels impactes que el procés d'investigació genere sobre les persones i l'ambient. És un procés que no es lucra de les coses que produeix com a resposta i resultat; al contrari, és un senti-pensar que es comparteix, amb tots aquells que estan orientats per un restabliment del que és humà i de la vida en dignitat.
7. La IAP no és una recepta ràpida i instantània. La IAP no és un "diagnòstic ràpid participatiu". És un procés que no té complex

de “café instantani”. Es requereix dels temps de la consciència, de la formació, de la lectura del context i dels textos. La IAP és un procés que requereix dels temps pausats del diàleg, de la projecció, de l’acord i de realitzar ajustos a allò que s’ha projectat. El temps de la IAP no es mesura amb els rellotges simplistes i que cerquen eficiència per damunt de tot dels tecnoburòcrates. La IAP es desenrotlla en temps solidaris i complexos com ho són els de la formació, l’actuació de col·laboració i l’acció transformadora. Temps on la incertesa, els riscos i els reptes que s’assumeixen requereixen d’una mirada i d’un temps estratègic, més que apunt programàtic, del seu caràcter formatiu. La IAP no és només un quefer orientat a la producció de nous coneixements aplicables en una realitat específica que requereix canvis. En els processos IAP aprenem a investigar i a imaginar, a experimentar com actuar amb coratge i a experimentar la vivència de participar en solidaritat.

En els processos IAP aprenem a veure la realitat en la seua dinàmica històrica, cultural, política, econòmica, ambiental; no ens encabotem a aquietar-la, ni ens esforcem en solidificar-la com si fóra una escultura que pot, per la seua quietud, ser analitzada en detall. Al llarg del desenrotllament dels processos de IAP aprenem a ficar-nos senti-pensantment en l’esdevenir dels fets, per a comprendre’ls situats en els seus moviments, en les seues tensions.

En IAP no ens apartem com a observadors externs que registren fets aliens a nosaltres; al contrari, ens involucrem conscientment i críticament en allò que requerim conèixer per a poder actuar, perquè la vida en la seua dinàmica és el nínxol ecològic/gnoseològic de la investigació, l’acció i la participació solidària. En relacionar la IAP amb la vida podem reconèixer que aquest procés d’investigació i de formació és inacabat i perfectible, cosa que ens permet trencar amb el paradigma tradicional de la certesa i de les veritats absolutes, úniques i definitives.

En la IAP el coneixement està íntimament lligat i es desenrotlla a l’interior de la praxi de viure; és per això que els processos d’in-

vestigació/formació no són aliens a pràctiques reflexives sobre els contextos, les accions i les relacions dels subjectes entre si i amb l’ambient.

En els processos en què es desenrotlla la proposta de IAP des d’una opció emancipadora, transformadora, humanitzant i dignificant, els que participem aprenem a actuar en altres lògiques diferents a aquelles que ens proposa un sistema que ens immobilitza i aquieta. En vincular-se a un procés IAP, les persones es van adonant que no poden indagar i actuar mancades d’opcions, d’eleccions, d’apostes. Si volem fer IAP per al canvi, els participants han d’anar aprenent a reconèixer emocionalment, teòricament i pràcticament

La IAP: un procés formador

Molts educadors vinculats a l’educació popular de persones joves i adultes, que fan i van fer IAP, alertaren, com ho faig en aquest apunt que és possible transformar, canviar la realitat, i que la tasca, a més d’investigació i acció, requereix de presa de consciència, d’emocions i d’opcions. No es pot indagar i actuar participativament i solidàriament des de la neutralitat; al contrari, necessiten aclarir-se les opcions que encarrilen el quefer en el sentit de la dignificació, de la humanització verdadera.

És des d’aquesta presa de consciència, i des de la claredat que els participants en un procés IAP van adquirint de les opcions, que es van adonant que no hi ha investigacions, accions i participacions neutres, i que és una ingenuïtat pensar en una IAP abstracta. L’acció participativa es dona en una realitat que no té res de neutral.

A més, en els processos IAP aprenem a participar solidàriament, perquè s’entén que el conèixer, com a acte vital, és un conèixer vinculant que comença amb processos de llegir la realitat amb l’altre, comptant amb la seua presència i actuar singular. El procés de IAP, portat des d’una perspectiva emancipadora, possibilita desvelar identitats i interessos diferenciats, lògiques d’acció sobre la realitat diverses i fins i tot contradictòries. En els processos IAP ens formem teòricament i des de l’experiència en el reconeixement i en la pràctica del pluralisme.

*Dibuix: Conchín
Castelló Canut*

En moments en què imperen l'individualisme i la competència —del que creu saber més, tindre més o valdre més— els processos IAP s'enfronten al desafiament de la construcció de les coses col·lectives en les seues múltiples dimensions, a partir de reconèixer les diferències com a elements centrals i constitutius del pensar, del sentir i de l'acció participativa. Açò pot aconseguir-se mitjançant la creació i la consolidació d'ambients on siguen possibles els acords, les articulacions i les responsabilitats compartides, necessàries en processos solidaris, capaços d'obrir camins de canvi.

El repte que tenim en els processos IAP es pensar, dissenyar i realitzar processos; és el de la construcció de vincles que vagen més enllà dels existents —i més enllà del Facebook— i que tinguen la potència suficient per a recrear els àmbits, les capacitats i les actituds que configuren subjectes solidaris en l'acció política, econòmica, ecològica i cultural. Si açò ho anem entenent críticament, i sobre açò anem actuant estratègicament i de mode proposador amb altres, podrem anar canviant maneres de pensar, de sentir i d'actuar obstinades en bloquejar la vida, la justícia social, la convivència i tota forma de participació democràtica.

Per a la reflexió final

Per últim, per a tancar aquest apunt compartesc una breu i inspiradora frase en la qual Paulo Freire ens invita a reflexionar l'investigar des d'un paradigma dialògic i participatiu.

No puc investigar el pensar de l'altre referit al món si no pense. Però no pense automàticament si els altres tampoc pensen. Simplement no puc pensar pels altres ni per als altres, ni sense els altres. La investigació del pensar del poble no pot ser feta sense el poble, sinó amb aquest com a subjecte del seu pensament (Freire, 1970). El Centre de Persones Adultes Francesc Bosch i Morata és un centre de referència a tota la comunitat i especialment a la nostra ciutat, que pot oferir la formació reglada i/o complementària en l'atenció de les persones adultes que el programa els puga derivar, sempre des del punt de vista de la millora continua i la responsabilitat social que caracteritza l'entitat, i anem a aprofitar aquests recursos i entre tots tirar una maneta a les persones que més difícil ho tenen, un repte, però molt engrescador i il·lusionador.

*Antonio
Benito
Miñana*

*Javi
Juan
Belda*

*Marivi
Sanchis
Almiñana*

Enri Mollà Company

Sara Plaza Ferri

Rafael Calvo Soler

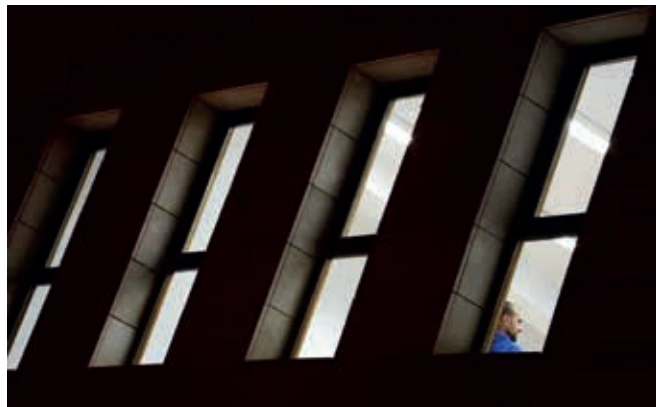
*Sandra
Moscardó
Alabedra*

*Laura
Aranda
Chuliá*

*Serafin
Pelegero
Climent*

*Sabrina
Delval
Molla*

*José F.
Gozalbes
Mas*

*Vicent
Bellús*

revista del cpfpa
francesc bosch i morata
xàtiva
gener 2018

l'ullal 26

tercera època